

Record aan vissoorten

De Grensmaas is een mooi stukje (deels nieuwe) natuur.

Het gebied wordt in het kader van de Actieve Vismonitoring Rijkswaterstaat Waterdienst jaarlijks onderzocht om een overzicht te krijgen van de vissoorten die in dit deel van de Maas rondzwemmen.

door Frank Heinen

De Grensmaas is traditioneel een soortenrijk riviereengebied dat enkele voor Nederland bijzondere, stroomminnende soorten herbergt. Dat het goed gaat met de diversiteit van de visfauna in de Grensmaas blijkt uit de bemonstering van dit jaar. Medewerkers van RAVON en Bureau Natuurballans hebben in mei de Grensmaas en enkele zijwateren aan een intensieve inventarisatie on-

derworpen. Het aantal gevangen soorten was dit jaar met dertig soorten extreem hoog. De inventarisatie leverde zelfs een primeur op: het vetje en de gibel werden dit jaar voor het eerst aangetroffen in de Grensmaas sinds het vismonitoringsproject vijftien jaar geleden het levenslicht zag. Helemaal spectaculair is de vangst van een gestippelde alver, de zeldzaamste beekvis van Nederland. Alleen in de Geul komt voor zover bekend een populatie voor. „Voor de gestippelde alver is het nog te vroeg om te concluderen dat

zich in de Grensmaas een populatie heeft gevestigd. Maar het is wel een goed teken dat we een gezonde populatie elritsen hebben aangetroffen”, stelt Jelger Herder van RAVON. De terugkeer van een aantal zeldzame soorten in de Grensmaas heeft waarschijnlijk te maken met de verbeterde wa-

terkwaliteit. Minder heuglijk nieuws is de veelvuldige aanwezigheid van de marmergrondel, een invasieve exoot. Sinds 2008 is het dier bezig aan een stevige opmars, wat blijkt uit de vangst van maar liefst 384 exemplaren dit jaar. De marmergrondel komt oorspronkelijk uit het gebied rond de Kaspische Zee en de Zwarte Zee en is via het Main-Donaukanaal westwaarts getrokken. Hoewel de marmergrondel zich amper voedt met volgroeide vissen, is hij wel een serieuze concurrent van de rivierdonderpad omdat beide soorten hetzelfde voedsel eten en houden van dezelfde leefomgeving. Sowiezo kunnen exoten een groot gevaar vormen voor

inheemse vissoorten en andere waterorganismen. „Momenteel zijn er in Nederland twee duidelijke voorbeelden van inheemse zoetwaterdieren die verdreven zijn door exoten: de rivierkreeft, die verdrongen is door zijn Amerikaanse evenknie, en de riviergrondel, een vis die op veel plekken plaats heeft moeten maken voor de witvingrondel. Maar we zien veel meer schadelijke ontwikkelingen die gepaard gaan met de opmars van exoten. Het is dan ook zeer waarschijnlijk dat we de komende jaren meer inheemse rivierbewoners zullen verliezen”, zegt Frank Spikmans, projectleider vissen bij RAVON. Volgens visexpert Thijs Belgers (VBC Roerdal) is het logisch dat de exotische grondels de concurrentieslag met de inheemse bodemvissen op veel plaatsen winnen: „Ze zijn beter bestand tegen de stijgende watertemperaturen en bovendien eerder paar-

rijp dan Nederlandse bodembewoners als de riviergrondel of de rivierdonderpad. Ook wat betreft hun voedselkeuze zijn veel 'indringers' een stuk flexibeler. Veel soorten eten vooral waterinsecten en weekdieren, maar de kesslersgrondel eet bijvoorbeeld bijna alles wat in zijn bek past. Tot slot kunnen exoten ook ziektes en parasieten introduceren waartegen inheemse soorten vaak niet bestand zijn. Van vijf exotische soorten zijn al een groot aantal parasieten en ziektes beschreven. Het is evident dat de marmergrondel en de andere nieuwkomers een grote bedreiging kunnen vormen voor een groot deel van de inheemse visfauna in de Grensmaas.” Tot op heden is het aantal exoten (drie soorten) in de Grensmaas echter nog beperkt.

Onderstaande afbeelding kwam tot stand dank zij Sportvisserij Nederland

